

tudi v „Učit. Tov.“ Pripomnjenih 1000 K, ako ste kaj mož beseda, plačajte „Učit. konviktu“ v Ljubljani!

Gosp. urednik, še nekaj. Ako bi ne bilo na dan zaupnega shoda narodno napredne stranke šole v nadalj. tečaju, vdeležilo bi se bilo tega shoda mnogo učiteljev. Vsi zavedni učitelji smo na strani te stranke. In glejte, kako kaže učiteljstvu rožičke klerikalna „Gorica“ ter inkvizicijsko mesari vrlega našega tovariša Albina Štelkelja, učitelja v Škocjanu, ker se je udeležil z dež. poslancem g. Muho omenjenega zaupnega shoda v Gorici.)*

Polit. društvo „Sloga“ in kar je ljudi okoli „Gorice“ in „Pr. l.“ niso storili v dolgih letih svojega vladanja na Goriškem za bedno učiteljstvo ničesa. Milejše ko smo učitelji prosili, trdovratnejše je bilo njih srce. Od dobe do dobe so nam že na itak pičlih dohodkih jemali. In zdaj pa pride še ta list in mesari zdaj enega zdaj drugega učitelja, ki ne trobi v rog omenjenih ljudi. In „Gorica“ se štuli kot prijateljica učiteljstva. To, to so čenče brez dejanja. Pesek v oči in nič drugega.

Od napredno-narodne stranke pa pričakujemo, da pride z dejanji na dan ter odpomore v najkrajšem času stradajočemu učiteljstvu na Goriškem, sicer bi utegnili bedno in obupno učiteljstvo nekaj ukreniti, kar bi ne bilo nobenemu ljubo in na sramoto deželi in državi. Trpljenja in muke je dovolj! Deželni zbor goriški bo v kratkem zboroval in vse oči goriškega učiteljstva se obračajo na deželno hišo v Gorici. Upanje in obupanje se bojujeta v nas. Gorje nam in neprijetno drugim, ako bomo zopet ogoljufani!

Kaj pa delate slov. poslanci v drž. zboru glede učit. perečega vprašanja?!

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz Ljubljane. XXXI. občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“. (Konec.)

R a č u n

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ za leto 1899.

Dohodki					Stroški
Naročniki „Tovariša“ so plačali	1803 65	gld.	Primanjkljaj iz l. 1898	269—	gld.
Inserati za l. 1898	69 70	„	Račun tiskarne za l. 1899	1075—	„
Prodane knjige	11 25	„	Upravištvo, pošta, papir itd.	274 20	„
Obresti poštne hranilnice za l. 1898	2 72	„	Nagrade blagajniku in urednikoma	320—	„
Razna povračila na račun koncerta	131 10	„	Stroški uredništva	15 90	„
Okr. uč. društvo za logaški okraj člana- rine za l. 1900	3 50	„	Razni ponatiski	17—	„
Podpora deželnega odbora za izdano „Ustavoznanstvo“	100 —	„	Stroški „Ustavoznanstva“: tisk, broširanje, nagrada	337 78	„
Vsota	2121 02	gld.	Povračila predplačane naročnine „Zavezi“	69—	„
Primanjkljaj	388 58	„	Poyračilo davka g. Miličevi	20—	„
	2510 50	gld.	Zaostanek tisk. računa Blazniku	53 30	„
Društvo pa ima dobiti:			Nakaznične pristojbine	9 50	„
Zaostale naročnine okrog	2000—	gld.	Manipul. pristojbina poštne hranilnice	2 65	„
Za inserate in uradne razpise	70—	„	Razne naročnine in udnine	9—	„
Povračilo „Zaveze“	113—	„	Potnina delegatom (Gorica in Celje)	36—	„
Gotovina v poštni hranilnici	100—	„	Razni manjši stroški	1 65	„
Vsota	2283—	„	Vsota	2510 50	gld.
Vrhutega pa ima društvo v zalogi še mnogo od društva na svetlo danih knjig.			Ako se primerjajo dohodki	2121 92	„
			se kaže primanjkljaja	388 58	gld.

G. M. Josin poroča v imenu pregledovalcev računov, da so društvene knjige in računi v najlepšem redu ter se popolnoma vjemajo. S tem je podeljena društvu blagajniku in odboru popolna odveza.

4.) Za tem poroča g. Jakob Dimnik o „Cesarja Franca Jožefa Ljubilejski ustanovi za učiteljske sirote na Kranjskem“, katera izkazuje koncem tekočega leta 2800 K premoženja in se je sedaj izročila „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ v oskrbovanje in oddajanje.

5.) O šolskih oblastvih poroča g. Janko Likar. Po vseh odborih, pa naj si bodo že kakršnega koli značaja, povsod so zastopani po veliki večini strokovnjaki dotičnega stanu. Le pri šolstvu in učiteljstvu imajo drugi glavno in učitelj šele zadnjo besedo. To je docela krivično. Poglejmo v krajne šolske svete! Tam predseduje navadno župnik, ki je največkrat šoli in učiteljstvu neprijazen. Njemu ob strani stoji vrsta občinskih zastopnikov, ki v mnogih slučajih niti svojega imena ne znajo „podkresati“. In ta vsa družba odločuje navadno zoper želje in zahteve šolskega zastopnika-učitelja, po največ na povelje „šolskega prijatelja“ župnika ali pa

tudi iz gole nevednosti. Človek bi si res želel, da bi se volitev občinskih zastopnikov v krajni šolski svet vršila po c. kr. okrajnem šolskem svetu, da bi ne prišli taki „ekemplari“ v tako važen zastop kot je krajni šolski svet.

A tudi v c. kr. okrajnem šolskem svetu sta dva učiteljska zastopnika premalo — posebno tam, kjer učiteljska zastopnika tlačanita nadzorniku in okrajnemu glavarju ter kimata, kakor ta dva želita. Zato bi bilo prav zelo želeli, ko bi se veleslavni deželni odbor pri imenovanju svojih dveh zastopnikov v c. kr. okrajne šolske svete oziral tudi na učiteljstvo in vsaj po enega izmed teh svojih zastopnikov imenoval izmed učiteljstva. Ako so bili dosedaj gospodje župniki lahko kot taki zastopniki, bodo taisto veliko vestneje in večjeje zastopali strokovnjaki-učitelji.

Najvažnejši zastop za šolo in učiteljstvo vsake dežele pa je c. kr. deželni šolski svet — in ravno tam pa je učiteljstvo najslabše zastopano. Tu ni navadno nobenega našega zastopnika, ker ravnatelja srednjih šol, katere navadno imenuje vlada, ne poznata razmer ljudskega šolstva in učiteljstva. Pri nas na Kranjskem je pač nekoliko izjeme, ker vlada imenuje od postanka novega šolskega zakona tudi enega zastopnika izmed učiteljstva. A imenuje ga vlada, želeli bi pa bilo, da si svoje zastop-

*) V zadnji „Gorici“ se ta vest popravlja.

nike voli učiteljstvo samo. Ako si volijo cerkev, deželni odbor in deželno stolno mesto svoje zastopnike, zakaj si ne bi smelo tudi učiteljstvo voliti samo svojih zastopnikov — in to najmanj dveh? Volilo pa naj bi se pri deželnih učiteljskih konferenciji. Zato bi bilo seveda treba nekoliko izpremeniti šolski zakon.

Na podstavi teh izvajanj stavi g. Likar, in se tudi soglasno sprejmeta, sledeči resoluciji:

1.) Deželni odbor se naprosi, naj se pri prihodnjem imenovanju svojih zastopnikov v c. kr. okrajne šolske svete kolikor možno ozira tudi na učiteljstvo.

2.) V c. kr. deželni šolski svet voli učiteljstvo po dva svoja zastopnika pri deželnih učiteljskih konferenciji.

Iz Ljubljane. Gg. člani vдовskega učiteljskega društva, stare in mlade — za to leto ni nihče oproščen — prosimo še enkrat, da nam takoj vposlejšje letnino za leto 1900, ker jim poteka s tem mesecem zadnji dnevi vplačevanja in se na pozneje došla vplačila ne bo oziralo. — Prosimo, oprostite nas nadaljnjih izterjevanj, društvo pa nepotrebnih stroškov!

Gg. dolžniki, tudi vi se nas spomnite v kratkem!

Vdovsko učit. društvo.

Pedagogičsko društvo v Krškem bo priredilo v spomin stoletnice rojstva Slomškovega v četrtek, 3. vel. travna t. l. ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju v Šent Jerneju zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1.) Anton Martin Slomšek. 2.) Razgovor o spisu „Učiteljski pravnik“. 3.) Nasveti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Štajersko.

Iz Zgornje Poljskave. Slovenjebistriško učiteljsko društvo bo imelo v četrtek 5. dne meseca mal. travna ob 10. uri dopoldne v Slov. Bistrici svoje zborovanje. Dnevni red: 1.) Petje. 2.) Zapisnik in dopisi. 3.) Času primerno podavanje (g. M. Šamperl). 4.) Metamorfoza šolstva (g. Oskar Žolnir). 5.) Poročilo blagajnika. 6.) Slučajnosti.

K obilni vdeležbi najuljudneje vabi *Sabati.*

Sv. Lovrenc na Drav. p. (Vabilo). Učiteljsko društvo za ptujski okraj zborovalo bo v četrtek dne 5. mal. travna 1900 ob pol 11. uri dopoldne v okoliški šoli s sledečim vspešdom: 1.) Petje. 2.) Zapisnik. 3.) Dopisi. 4.) Podavanje g. Iv. Fras-a: „K jedinosti v lepopisju — v prevdarek!“ 5.) Posvetovanje glede letošnjega majniškega izleta. 6.) Nasveti.

Gg. pevci naj se blagovolijo sniti četrte ure pred začetkom zborovanja.

K prav obilni udeležbi vljudno vabi *Fr. Šorn,*

t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je zborovalo v nedeljo, dne 4. t. m. v navadnih prostorih v Celju. Vkljub neugodnemu vremenu se je sešlo precejšnje število zavednega učiteljstva; celo cenjena gostinja iz konjiškega okraja gđe. Tilka Vidmajer je počastila zborovanje. Ves čas je zborovanju prisostoval tudi novi g. c. kr. okr. nadzornik J. Šupanek, s tem kazoč, da živo simpatizuje z vsem stremeljenjem učiteljstva. Vrlo! Predsednik A. Gradišnik v svojem pozdravu posebno poudarja: „Bodimo stvarni, pustimo vse osebnosti in če se gre za naš interes — naj si bo v duševnem ali gmotnem oziru — bodimo solidarni ne le med seboj, ampak s sodelavci drugih narodov! — O mnogem se je potem razgovarjalo ter iz živega, povsem stvarnega debatovanja uvidelo se je, da učiteljstvo v območju našega društva kaj dobro ume zadačo svojo pa tudi čas, v katerem živi in deluje. Posebno se je naglašala nujnost tesnejše združitve spodnještajerskega učiteljstva, oz. učit. društev. V tem oziru bo stvil pri prihodnjem zborovanju konkretne predloge tovariš Fr. Kranjc. Isto tako bo tačas tovariš Eksel razpravljal o tem, kaj ukreniti, da bi bile počitnice pri nas povsod enakočasne. Prihodnje zborovanje dne 1. mal. travna.

Učiteljsko društvo za kozjanski okraj. Dne 2. svečna t. l. se je vršilo ob veliki vdeležbi prvo letošnje društveno zborovanje v Kozjem.

a) Predsednik gosp. Moric pozdravi navzoče ter predlaga ob koncu svojega govora, naj bi se okr. šol. nadzorniku gosp. Vodušku brzojavno čestitalo na njega opetnem imenovanju kot nadzornik. Se sprejme enoglasno.

b) Tovariš g. Pustišek predava o „domoznanskem pouku“ in sicer obravnava snov, odmerjeno tretjemu šolskemu letu. Svojo nalogo izvrši častno.

c) Po daljši debati, v kateri poseže več tovarišev, se učiteljstvo zedini, da ostane še toliko časa pri „Lehrerbundu“, dokler bo večina za to. Kdor ne mara bi več ud „Bunda“, lahko izstopi, ne da bi mu bilo treba zato izstopiti iz okr. učit. društva.

Čudno se pa nam zdi vendarle namreč dejstvo, da nekateri, ki menda mislijo, da imajo vsega dovolj, obračajo „Bundu“ hrbet. Gotovo zato, ker je za štajersko učiteljstvo že toliko izvojeval! Mar bo li koga spravilo na beraško palico, ako žrtvuje vsako leto 3 K 60 vin. za „Schul- und Lehrerzeitung“? Mislimo, da ne!

Ptuj. Zborovanje učiteljskega društva se je vršilo dne 1. sušca ob povoljnem številu društvenikov.

Društvo izrazi kondolenco po umrlem tovarišu Schweiglu stoji s trikratnim: „Slava mu!“ Gospod predsednik predstavi gosta g. Vrabla in novo društvenico gospodično Klot. Pirch. Nato prebere g. Kavkler dopis „Glasbene Matice“, glasom katerega je bila vsebina uvaževati ter obenem predlaga, da si naroči društvo tri iztise Čerinove pesmarice. Vsled napornega razmotrivanja o pripadanju kvinkvenij po novem zakonu sklence društvo, da se v tej zadevi obrne do višje oblasti, katera naj izda docela postavbo. V nastopnem podavanju tovariša g. Pečarja o računstvu, posnetem iz njegove šolske prakse, je reševal podavatelj sledeči vprašanje: Kako je učence vaditi na prehod? Kje naj vadimo prehod? ter končno utemeljeval tri vrste prehodov. Podavatelj je priporočal na podlagi svojega podavanja Lavterjevo računilo po kardinalnem načelu: „Steje se vedno od leve na desno v vrsti!“ G. Kavkler opozarja, da je začeti z merjenjem in deljenjem šele v 2. šol. letu, to z ozirom na otroškega duha. Nadalje je podal spretnih migljajev v dosego smotra v merjenju. Določi se, da bo četrte ure pred zborovanjem pevška vaja. Pevovodja nastavi vsled stoletnice Slomškove kot uvodno pesen „Preljubo veselje“. G. Podobnik, ki je dokazal že pri zadnjem shodu s fakičnimi argumenti rudimenterne nedostanke glede uvrščenja šol v plačilne razrede, je animiral društvenike k agilnosti v vplivanju na kr. šol. svete, da oni v to svrhu peticionirajo na deželni odbor. — Tedaj pa v preudarek — preostaje dvoje: „Priporiti ali in spe trpeti!“ Mogoče, da se nam vendar kdaj obistinitijo zadnje eudeumonizma v tem oziru. V prihodnjem zborovanju meseca sušca sklepa društvo radi majniškega izleta. —s.

Iz Ormoža. Učiteljsko društvo ormoškega okraja je imelo 1. dne sušca meseca t. l. svoje prvo redno, in zelo dobro obiskano zborovanje. Bilo je 23 udov. Prva točka vzporeda: „Hospitacija v I. razredu ormoške četirirazrednice“ je bila prav poučljiva in zanimiva. Gospod Rajšp nam je tukaj v dvournem pouku pokazal, kako uspešno poučuje v vseh predmetih male paglavce. Najbolj poučljiv je bil vzorni jezikovni pouk, kateri se je kar blesketal v celem pouku. Hospitacije se je tudi vdeležil ormoški šolski ogleda g. Franc Gomzi. Tako je prav! Kdor hoče o šoli in učiteljih prav soditi, mora tudi opazovati delovanje v šoli.

Na to je sledilo razgovarjanje o hospitaciji, v katero so posegli gg. Žolnir, Rosina, Košar, Unger, Porekar in Strenkl. Nazadnje se društveni predsednik g. Porekar zahvali gosp. Rajšpu za trud in izreče željo, da bi se hospitacije začele bolj negovati v našem društvu. (Odobranje).

Sledilo je zborovanje. Gospod predsednik predstavi in pozdravi novovstopivšega uda g. Žolnirja pri Veliki nedelji. Poudarjajoč slog, preide k drugemu delu dnevnega reda. Med društvenimi zadevami je bil predlog g. Šivke, da bi društvo umrlemu tovarišu g. Krenerju

postavilo ali vsaj pomagalo postaviti nagrobni spomenik. Se sprejme ter cela zadeva tomaževskemu učitelstvu izroči in gospod Sivka za nabiranje doneskov naprosi. — Poverjenišstvo za razprodavo Vek. Kukovčevega „Uvoda v narodno gospodarstvo“ prevzame za ormoški okraj g. Porekar. — Gospod predsednik je tudi omenil končano regulacijo — rad bi rekel izboljšanje — učiteljskih plač. — Sklenilo se je pristopiti k „Šolski Matici“. V naročenje se je priporočal „Učiteljski Tovariš“, „Popotnik“ in „Zvonček“. Veselo je bilo slišati, da je v Ormožu več slovenskih rodbin naročenih na „Zvonček“. — Prihodnje zborovanje se je določilo na 5. dan malega travna meseca v Ormožu z željo: Prav mnogobrojno!

Hum pri Ormožu. (Vabilo). Učiteljsko društvo za ormoški okraj bo zborovalo dne 5. mal. travna t. l. v Ormožu. Začetek zborovanja ob pol 11. uri dopoldne. Dnevni red: 1.) Zapisnik. 2.) Društvene zadeve. 3.) „Šolska higijena“, predava okrožni zdravnik g. dr. Oroslov Kristan. 4.) Slučajnosti.

K obilni vdeležbi najuljudneje vabi radi določila majniškega izleta in odkritja spomenika pokojnemu tovarišu g. A. Krenerju.

Anton Porekar,
t. č. načelnik.

Primorsko.

Iz sežanskega okraja 11. sušca. Naše učiteljsko društvo je zborovalo dne 8. t. m. v Nabrežini v šolskem poslopju. Ob 10. uri je otvoril predsednik g. Kosovel, nadučitelj v Sežani, zborovanje, pozdravivši 18 navzočih tovarišev in 2 tovarišici. — Dnevni red je bil:

I. Predsednikovo poročilo. Po običajnem poročilu je poudarjal g. predsednik, da bi bilo umestno, ako bi se učitelstvo večkrat shajalo. Ker pa ni možno mesečno zborovati, naj bi se mesečno shajalo učitelstvo v Komnu in v Sežani, kjer sta davčna urada in kjer učitelstvo mesečno svoje pitle plače dobiva. Vsaki prvi četrtek v mesecu bi lahko imelo učitelstvo komenskega okraja svoj sestanek v Komnu in ono iz sežanskega okraja pa v Sežani. — Ob tej priliki naj bi se tudi oba učiteljska zastopnika vdeleževala sestanka, da bi prišlo učitelstvo bolj z njima v kontakt. — Nadalje je omenil neko epizodo glede zadnje volitve v državni zbor. Učitelje-volilce je neki županov sin iz T., kot pristaš lista „Gorica“, žalil, imenovavši jih „učiteljska banda“, ker so volili g. dr. Staniča. Vsled tega so nastopili dotični učitelji pravno pot in tožili dotičnega pri okraj. sodišču v Sežani po odvetniku g. R. — Zatoženec je pri obravnavi prosil odpuščanja in je prekleal žaljive besede, in če bi bil kaznovan; poleg tega je moral plačati sodnijske stroške. — G. predsednik je potem omenil, da dobivamo dekrete od c. kr. okrajnega šolskega sveta, da naj natančno, marljivo in redno popravljamo šolske vaje in naloge, kar je pa jako mučno delo osobito za one učitelje, ki imajo več oddelkov in poučujejo direktno in indirektno. Namesto, da se nam vedno pošiljajo taki dekreti, pravi g. predsednik, naj c. kr. okraj. šol. svet deluje v to, da se nam na merodajnem mestu plače povišajo. To bi bilo bolj umestno nego vedno žuganje. Za 400 gid., ki jih učitelj dobiva, zadostno deluje. Ako nam pa plače povišajo, bomo tudi marljivejše delovali in se bolj potrudili v natančnosti in rednosti pri mučnem popravljanju vaj in nalog. — Navzoči okrajni šol. nadzornik g. M. Kante je odgovoril glede tega, da je okraj. šol. svet vedno naklonjen učitelstvu in da bi on sam rad videl, da bi se učitelstvu plače povišale, a da okr. šol. svet o tem ni kompetenten, česa ukreniti.

II. Prečitane in odobrenje zapisnika zadnjega zborovanja, ki je bilo 5. vel. travna m. l. v Stanjelu. — Tajnik društva g. Bajc, učitelj na c. kr. pripravništvu za učiteljska v Sežani, prečita ta zapisnik. Opazke glede tega zborovanja so bile različne in večina učitelstva se je vdeležila debate.

III. „Prof. Fr. Erjavec“ važnost njegovih prirodopisnih del za naše šole. — O tej točki je referiral g. Bajc prav obširno in temeljito. Vnela se je jako živahna debata o tem predmetu, katere so se

vdeležili gg. Leban, Fr. Tomšič, Kante, Kosovel, Fakin, Jož. Ravbar, Koren, Macarol in g. referent. Med drugim je omenil g. Leban, nadučitelj v Komnu, v daljšem govoru, da naj učitelstvo pri pouku o prirodopisu in kmetijstvu uvažuje tudi didaktične momente in naj ozir jemlje na kmetijstvu koristne živali, zakaj dandanas se v narodu razširja kriva vera in mnenje, da so razne živali, kakor krt, jež, krastača itd. in ptice pevke kmetijstvu škodljive. Te uboge živalce naj učitelstvo vzame v svoje varstvo ter naj v šoli in v narodu izbija tako napačno mnenje. Omenil je g. govornik, da je na Francoskem poljedelski minister dal napraviti po gozdih, travnikih, njivah in javnih nasadih javne tablice, na katerih stoji napisano: „Jež se živi od polžev, miši, hroščev. Te živali so kmetijstvu koristne. Ne ubijajte ježa“. — „Krt žre črve, raznovrstne hrošče in v njegovem želodcu se ni še našlo rastlinskih snovij. Krt je tedaj koristen in ne škoduje. Ne ubijajte krt!“ — „Krastača uničuje (požre) 20 do 30 žuželk vsako uro. Ona je tedaj koristna živalca, a vender se tuintam preganja. Ne ubijajte krastače!“ — Nadalje je omenil g. Leban, da na Angleškem, kjer se nahajajo lepi vrti, vrtnarji nabirajo po gozdih cele koše krastač in jih potem po vrtih razpuste, da love in žro škodljive mrčese. — Priporočal je učitelstvu naj deluje med narodom v tem zmislu. Priporočal je, naj učitelstvo nabira hrošče in metuljev ter naj si napravlja zbirke. Tako bode tudi mladina učitelstvo posnemala in donasala v šolo raznih žuželk ter pomagala delati zbirke. Hudo je kritiziral g. govornik, da se po Krasu še vedno nahajajo slučajji, da otroci ali odrasli ljudje pobirajo gnjezda in mladiče. Priporočal je, naj se v šoli ostro postopa proti tem zločincem in naj se take ljudi zatoži na glavarstvo, katero bode gotovo dotične kaznovalo. — Končno se zahvali g. referentu za krasen referat.

IV. Naše stanje. — O tem je poročal predsednik g. Kosovel, omenivši, da naj se učitelstvo v svojih prošnjah za izboljšanje našega gmotnega stanja drži dosledno tega, da se uveljavi § 55. drž. šol. zakona in naj bi bila naša prva začetna plača enaka c. kr. uradnikom XI. čin. razreda, kar se je odobrilo.

V. Predlogi. — 1.) G. predsednik Kosovel in g. Leban poudarjata, da se bo letos v Gorici osnulo deželno učiteljsko društvo, katero ima v sebi spajati vse učitelstvo Goriskega in vsa naša okrajna učiteljska društva. Učitelstvo našega okraja naj tedaj nasvetuje osnovnemu odboru, kdaj naj bi se sklical v Gorici občni zbor tega bodočega društva. Sklenilo se je, nasvetovati osnovnemu odboru velikonočni torek. — 2.) Gosp. Berginec, nadučitelj v Povirju, kritizira sklep našega učiteljskega društva, kije 5. vel. travna m. l. na občnem zboru v Stanjelu izvolilo nekega nadučitelja goriškega okraja častnim članom našega društva. — Ker se ne more ta sklep razveljaviti, se je sklenilo na predlog g. Berginca, da našo učiteljsko društvo razdruži, pravila popravijo in osnuje novo društvo. Takim potom se učitelstvo iznebitega častnega člana. V to namero se je izvolil odbor (odsek), kateri ima potrebno ukreniti.

Potem je g. predsednik ob 1^{1/2} uri popoldne zaključil zborovanje s primernimi besedami, prečitavši nam brzojavni pozdrav našega gospoda okrajnega glavarja dr. Laharnarja, kateri se tako-le glasi: „Želim srčno vsem opravičenim zahtevam najboljši uspeh“. — Baš tako nam je prečital pismeni pozdrav g. Jož. Streklja, nadučitelja na Gorjanskem. Učitelstvo se je obema pozdravoma oduševljeno odzvalo z živokliki.

Po končanem zborovanju smo imeli v gostilni g. Ig. Tanceta skupni obed, kjer se je krepko prepevalo in kjer se je slišala marsikaka lepa napitnica v prilog učitelstva, šolstva in našega milega naroda slovenskega.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani. G. Peter Mayr, posestnik v Kranju, namesto venca na krsto umrle gospe Belarjeve v Ljubljani 10 K.

† **Ivan Zupancec**, nadučitelj v Fari-Vasi je umrl dne 9. t. m. Usoda je reveža preganjala; zato je hudo obolel na živcih; v trenutku duševnega razburjenja je imenovan dan skočil v Kolpo, kjer je našel prezgodnjo smrt, zapustivši vdovo in 4 nepreskrbljene otroke. Pokojnik je bil nadarjen in zelo izobražen učitelj, ki je delal čast našemu stanu. Pričakujemo, da nam kedo njegovih sedevov napiše natančen nekrolog.*) Mir in pokoj njega blagi in plemeniti duši!

† **Marija Moser**, učiteljica v Št. Vidu pri Vipavi, je umrla dne 15. t. m. v deželni bolnici v Ljubljani. N. v. m. p.

Pomanjkanje učiteljev na Kranjskem prihaja vedno občutnejše. Novega naraščaja ni, starejši učitelji pa izmirajo. Po novem letu je umrlo na Kranjskem že šest učiteljev! Kam pridemo?! Naraščaja pa toliko časa ne bo, dokler se izdatno ne izboljšajo učiteljske plače. Čudimo se, da merodajni krogi nečejo izprevideti tega.

„**Zvonček**“ ta naš izborni mladinski list, dobiva še vedno novih naročnikov in ni ga že skoraj kraja v slovenski domovini, kjer bi se ne čital naš „Zvonček“. Tako je prav!**)

Odlikovan slovenski učitelj. „Društvo avstrijskih učiteljev“ na Dunaju je volilo že več let g. J. Bezlaja v odbor. Društveni list „Zeitschrift für Zeichen- und Kunstunterricht“ je pa v zadnji številki objavil tudi njegovo razpravo: „Mathematischer Nachweis über die Genauigkeit der im XIII. Jahrgang veröffentlichten Bogen- und Winkeltheilung“. — Čestitamo vrlému tovarišu!

Kakšen bodi šolski nadzornik? Če hočeš to zvedeti, preberi ministrski odlok z dne 28. listopada 1872, št. 883, s katerim se daje instrukcija provizornim šolskim nadzornikom v Galiciji. V tej instrukciji beremo med drugim: „Ne da bi škodoval svojemu uradnemu ugledu, naj nadzornik vendar preudari, da ne doseže vedno pričakovanega uspeha, ako kaže povsod in v vselej preveč svoj službeni značaj... Nikar naj si ne misli, da je samo ona metoda, katero je nadzornik za pravo spoznal, sploh in pri vseh okolišnostih absolutno veljavna in edino mogoča, zakaj različna pota in različni pripomočki dovajajo do istega smotra. Nadzornik naj ne sodi postopanja učiteljevega na prvi hip in po prvem vtisku. Sploh naj pazi na to, da njegovi sveti in navodila ne potlačijo samostojnosti in ugleda učitelja; on naj nikar ne pozabi, da ima le ono delovanje kaj uspeha, katero izhaja iz individualitete, zavesti in prepričanja učiteljevega.“ Dasi je ta instrukcija od leta 1872., vendar ima v sebi še marsikaj dobrega, zato svetujemo našim nadzornikom, da jo prouče; škodovalo ne bo ne njim, ne šoli, niti nam.

Rahel opomin. Neki dunajski nadzornik je šel nedavno malo pred sklepom pouka mimo ljudske šole. Tu priteče učenec iz nje. „Stoj! Kam?“ vpraša nadzornik. „Gospodu učitelju grem po pošto znamko“. „Le pojdi!“ Nadzornik počaka pred šolo in ko pride deček nazaj, mu vzame znamko in jo nese sam dotičnemu učitelju. „Tu imate zaželeno znamko; če hočete, počakam, da ponesem tudi pismo v nabiralnik!“ To je bil sicer nepotreben — pa saj rahel opomin!

*) Primerjaj današnji dopis iz kočevskega okraja! Uredn.

**) Kakor čujemo, ni nobenega naročnika v — Kamniku! Kaj to pomeni? Uredn.

Pogumen učitelj. Pred deželnim kot prizivnim sodiščem v Gradcu se je vršila nedavno sodna obravnava med ravnateljem meščanske šole v Voitsbergu, Sahnerjem, kateri je obenem tudi deželni poslanec, in pa med tamošnjim meščanskim učiteljem Kokaljem. Ta pravda ni zanimala samo voitsberškega učiteljstva, ampak tudi druge prebivalce istega kraja. Stvar pa je bila taka: Deželni odbor štajerski je imenoval meščanskega učitelja in deželnega poslanca Sahnerja ravnateljem meščanski šoli v Voitsbergu. Pri prvi izvanredni lokalni konferenciji, pri kateri je predsedoval Sahner, pa si izprosi besede — na tej šoli že dvanajst let službuje učitelj — Kokalj, ki pravi, da ne govori samo v svojem imenu, ampak v imenu vsega učiteljskega osebja, ako izraža svoje začudenje in obžalovanje na imenovanju Sahnerja šolskim ravnateljem, ker je ta delal zavodu ves čas, kar službuje na njem, s svojim nemoralničnim vedenjem le — sramoto. Zahteval je tudi, da se postavi ta izjava v zapisnik. Kakšen obraz je napravil Sahner na te besede — ne vemo; a to vemo, da je Sahner tožil Kokalja pri okrajnem sodišču radi žaljenja časti. Pri tej obravnavi pa je Kokalj nastopil dokaz resnice. Priče iz Gradca, Celja, Knittelfelda in Marjinega Celja so potrdile Kokaljeve trditve. Dokaz resnice se je Kokalju popolnoma posrečil in sodišče ga je oprostilo obtožbe. Sahner pa ni miroval. Vložil je priziv na deželno sodišče, pa tudi tam je pogorel. Tudi deželno sodišče se je prepričalo, da so trditve Kokalja resnične, in je obsodilo Sahnerja v poravnavo vseh sodnih stroškov. Ostane li Sahner še dalje ravnatelj meščanske šole v Voitsbergu, tega ne vemo. Mi smo ta slučaj zabeležili le zato, da se vidi, kako se v naši Avstriji še sedaj malo ozira na zasluge prosilcev in kako še vedno deluje protekcija v našem stanu.

Pravila „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ so potrjena.

Vivat sequens. C. kr. okrajni šolski svet lo-gaški je odpravil tajno kvalifikacijo. To je prav.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

Št. 328

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Fari-Vasi se razpisuje nadučiteljsko mesto s sistemizovanimi prejemki v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 15. mal. travna tusem vlagajo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 14. sušca 1900.

Primorsko.

Št. 184

o. šol. sv. Na mešanaj dvorazrednici s slovenskim učnim jezikom v Jelšanah je popolniti mesto učiteljice III. plačilnega reda.

Dobodki, združeni s to službo, so razvidni iz deželne postave za Istro z dne 14. grudna 1888, drž. zak. št. 1 et. 1889.

Prositeljice naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom tekom štirih tednov sem predložijo.

C. kr. okrajni šolski svet v Voloski, dne 5. sušca 1900.

Predsednik: Fabiani, s. r.

Listnica upravnitva:

Gdč. M. V. in g. J. S. v L. S.: Sam Bog vedi, kaj je vzrok, da ne dobivate našega lista letos o pravem času in da nekaterih številčk celo prejeli niste. Mi razpošljemo vsako številčko vsem naročnikom o pravem času, torej mora tisti vzrok kje drugod. Takih situacij še nismo imeli nobeno leto. Zbujajo se nam razne slutnje. Če boste kaj zvedeli, nam nemudoma sporočite, da napravimo konec takim nedrednostim, ki opravičeno dražijo nas, a gotovo še bolj naše cenjene naročnike. Vidite torej: zapreke povsod. A prizadevali si bomo, da polagoma vse odstranimo! Pozdravljeni!

„Učiteljski Tovarš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnogaj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/4 strani 10 K, 1/8 strani 8 K, 1/16 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petil-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne še 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Tiska Millčeva tiskarnica v Ljubljani.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani. G. Peter Mayr, posestnik v Kranju, namesto venca na krsto umrle gospe Belarjeve v Ljubljani 10 K.

† **Ivan Zupancec**, nadučitelj v Fari-Vasi je umrl dne 9. t. m. Usoda je reveža preganjala; zato je hudo obolel na živcih; v trenutku duševnega razburjenja je imenovan dan skočil v Kolpo, kjer je našel prezgodnjo smrt, zapustivši vdovo in 4 nepreskrbljene otroke. Pokojnik je bil nadarjen in zelo izobražen učitelj, ki je delal čast našemu stanu. Pričakujemo, da nam kedo njegovih sedevov napiše natančen nekrolog.*) Mir in pokoj njega blagi in plemeniti duši!

† **Marija Moser**, učiteljica v Št. Vidu pri Vipavi, je umrla dne 15. t. m. v deželni bolnici v Ljubljani. N. v. m. p.

Pomanjkanje učiteljev na Kranjskem prihaja vedno občutnejše. Novega naraščaja ni, starejši učitelji pa izmirajo. Po novem letu je umrlo na Kranjskem že šest učiteljev! Kam pridemo?! Naraščaja pa toliko časa ne bo, dokler se izdatno ne izboljšajo učiteljske plače. Čudimo se, da merodajni krogi nečejo izprevideti tega.

„**Zvonček**“ ta naš izborni mladinski list, dobiva še vedno novih naročnikov in ni ga že skoraj kraja v slovenski domovini, kjer bi se ne čital naš „Zvonček“. Tako je prav!**)

Odlikovan slovenski učitelj. „Društvo avstrijskih učiteljev“ na Dunaju je volilo že več let g. J. Bezla za v odbor. Društveni list „Zeitschrift für Zeichen- und Kunstunterricht“ je pa v zadnji številki objavil tudi njegovo razpravo: „Mathematischer Nachweis über die Genauigkeit der im XIII. Jahrgang veröffentlichten Bogen- und Winkeltheilung“. — Čestitamo vrlému tovarišu!

Kakšen bodi šolski nadzornik? Če hočeš to zvedeti, preberi ministrski odlok z dne 28. listopada 1872, št. 883, s katerim se daje instrukcija provizornim šolskim nadzornikom v Galiciji. V tej instrukciji beremo med drugim: „Ne da bi škodoval svojemu uradnemu ugledu, naj nadzornik vendar preudari, da ne doseže vedno pričakovanega uspeha, ako kaže povsod in v vselej preveč svoj službeni značaj... Nikar naj si ne misli, da je samo ona metoda, katero je nadzornik za pravo spoznal, sploh in pri vseh okolišnostih absolutno veljavna in edino mogoča, zakaj različna pota in različni pripomočki dovajajo do istega smotra. Nadzornik naj ne sodi postopanja učiteljevega na prvi hip in po prvem vtisku. Sploh naj pazi na to, da njegovi sveti in navodila ne potlačijo samostojnosti in ugleda učitelja; on naj nikar ne pozabi, da ima le ono delovanje kaj uspeha, katero izhaja iz individualitete, zavesti in prepričanja učiteljevega.“ Dasi je ta instrukcija od leta 1872., vendar ima v sebi še marsikaj dobrega, zato svetujemo našim nadzornikom, da jo prouče; škodovalo ne bo ne njim, ne šoli, niti nam.

Rahel opomin. Neki dunajski nadzornik je šel nedavno malo pred sklepom pouka mimo ljudske šole. Tu priteče učenec iz nje. „Stoj! Kam?“ vpraša nadzornik. „Gospodu učitelju grem po poštno znamko.“ „Le pojdi!“ Nadzornik počaka pred šolo in ko pride deček nazaj, mu vzame znamko in jo nese sam dotičnemu učitelju. „Tu imate zaželeno znamko; če hočete, počakam, da ponesem tudi pismo v nabiralnik!“ To je bil sicer nepotreben — pa saj rahel opomin!

*) Primerjaj današnji dopis iz kočevskega okraja! Uredn.

**) Kakor čujemo, ni nobenega naročnika v — Kamniku! Kaj to pomeni? Uredn.

Pogumen učitelj. Pred deželnim kot prizivnim sodiščem v Gradcu se je vršila nedavno sodna obravnava med ravnateljem meščanske šole v Voitsbergu, Sahnerjem, kateri je obenem tudi deželni poslanec, in pa med tamošnjim meščanskim učiteljem Kokaljem. Ta pravda ni zanimala samo voitsberškega učiteljstva, ampak tudi druge prebivalce istega kraja. Stvar pa je bila taka: Deželni odbor štajerski je imenoval meščanskega učitelja in deželnega poslanca Sahnerja ravnateljem meščanski šoli v Voitsbergu. Pri prvi izvanredni lokalni konferenciji, pri kateri je predsedoval Sahner, pa si izprosi besede — na tej šoli že dvanajst let službuje učitelj — Kokalj, ki pravi, da ne govori samo v svojem imenu, ampak v imenu vsega učiteljskega osebja, ako izraža svoje začudenje in obžalovanje na imenovanju Sahnerja šolskim ravnateljem, ker je ta delal zavodu ves čas, kar službuje na njem, s svojim nemoralničnim vedenjem le — sramoto. Zahteval je tudi, da se postavi ta izjava v zapisnik. Kakšen obraz je napravil Sahner na te besede — ne vemo; a to vemo, da je Sahner tožil Kokalja pri okrajnem sodišču radi žaljenja časti. Pri tej obravnavi pa je Kokalj nastopil dokaz resnice. Priče iz Gradca, Celja, Knittelfelda in Marjinega Celja so potrdile Kokaljeve trditve. Dokaz resnice se je Kokalju popolnoma posrečil in sodišče ga je oprostilo obtožbe. Sahner pa ni miroval. Vložil je priziv na deželno sodišče, pa tudi tam je pogorel. Tudi deželno sodišče se je prepričalo, da so trditve Kokalja resnične, in je obsodilo Sahnerja v poravnavo vseh sodnih stroškov. Ostane li Sahner še dalje ravnatelj meščanske šole v Voitsbergu, tega ne vemo. Mi smo ta slučaj zabeležili le zato, da se vidi, kako se v naši Avstriji še sedaj malo ozira na zasluge prosilcev in kako še vedno deluje protekcija v našem stanu.

Pravila „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ so potrjena.

Vivat sequens. C. kr. okrajni šolski svet lo-gaški je odpravil tajno kvalifikacijo. To je prav.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

Št. 328

o. šol. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Fari-Vasi se razpisuje nadučiteljsko mesto s sistemizovanimi prejemki v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 15. mal. travna tusem vlagajo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 14. sušca 1900.

Primorsko.

Št. 184

o. šol. sv. Na mešanaj dvorazrednici s slovenskim učnim jezikom v Jelšanah je popolniti mesto učiteljice III. plačilnega reda.

Dobodki, združeni s to službo, so razvidni iz deželne postave za Istro z dne 14. grudna 1888, drž. zak. št. 1 et. 1889.

Prositeljice naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom tekom štirih tednov sem predložijo.

C. kr. okrajni šolski svet v Voloski, dne 5. sušca 1900.

Predsednik: Fabiani, s. r.

Listnica upravnitva:

Gdč. M. V. in g. J. S. v L. S.: Sam Bog vedi, kaj je vzrok, da ne dobivate našega lista letos o pravem času in da nekaterih številčk celo prejeli niste. Mi razpošljemo vsako številčko vsem naročnikom o pravem času, torej mora tisti vzrok kje drugod. Takih situacij še nismo imeli nobeno leto. Zbujajo se nam razne slutnje. Če boste kaj zvedeli, nam nemudoma sporočite, da napravimo konec takim nedrednostim, ki opravičeno dražijo nas, a gotovo še bolj naše cenjene naročnike. Vidite torej: zapreke povsod. A prizadevali si bomo, da polagoma vse odstranimo! Pozdravljeni!

„Učiteljski Tovarish“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarisha“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnogaj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/4 strani 10 K, 1/8 strani 8 K, 1/16 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petil-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštne še 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Tiska Millčeva tiskarnica v Ljubljani.